

KOMUNIKACJA I KOMPETENCJA MIĘDZYKULTUROWA

Justyna Langowska
justynalang@gmail.com
www.trener-miedzykulturowy.pl

WIEDZIEĆ CZY CHCIEĆ?

***Zrozumieć inną kulturę to znaczy
wiedzieć jak się komunikować z
jej przedstawicielami***

E. Hall „Ukryty wymiar”

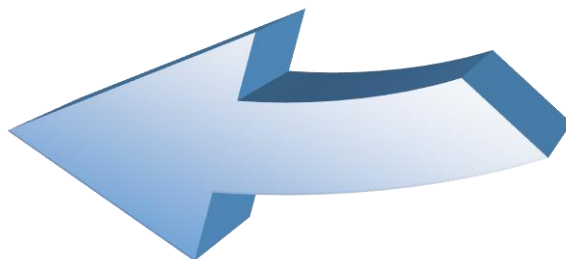
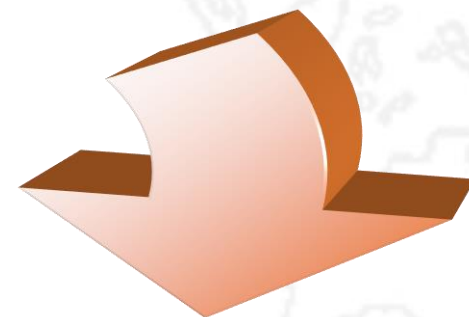
KULTURA JAKO SYSTEM

Zachowania

Sposoby komunikacji

Normy

Wartości

KOMUNIKACJA MIĘDZYKULTUROWA

To wszelkie interakcje między różnymi kulturami mające na celu nawiązanie kontaktów pomiędzy nimi i wzajemne poznanie.

JAKIE DYSCYPLINY ŁĄCZY?

PERSPEKTYWA

- Cross-kulturowa – porównawcza
- Wielo-kulturowa – opisowa, analityczna
- Trans-kulturowa – dyfuzja, wpływ
- Między-kulturowa – rozwojowa, wymiana

KOMUNIKACJA JAKO INTERAKCJA

Inter

Wzajemność

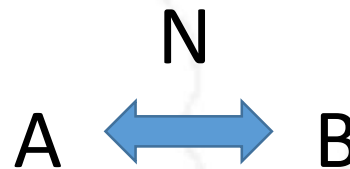
Wymiana

akcja

Sprawczość

Podmiotowość

Czynniki popychające:

mobilność, deterytorializacja, mediatyzacja,
wirtualizacja

POZIOMY KOMUNIKACJI

- Globalny
- Instytucjonalny - organizacyjny
- Międzygrupowy
- Interpersonalny
- Intrapersonalny

SKĄD SIĘ BIORĄ NIEPOROZUMIENIA?

Różnice pomiędzy...

tym co myślę,
tym co chcę powiedzieć,
tym co myślę, że mówię
tym co mówię.

tym co słyszysz
tym co chcesz usłyszeć,
tym co myślisz, że słyszysz,
tym co chcesz zrozumieć
i tym co przez to rozumiesz

... to już minimum 9 możliwości nieporozumień

JAK KULTURY SIĘ RÓŻNIĄ?

- dystans przestrzenny
- postrzeganie czasu
- sposób komunikowania się
- hierarchia
- grupa czy jednostka
- męskość - kobiecość

=> Wymiary różnic kulturowych

ZASADA „NIE KAŻDY ALE KAŻDY”

Nie każdy podziela te wartości, czy zachowuje się zgodnie z normami,
ale każdy je rozpoznaje jako charakterystyczne dla swojej grupy

MODELE RÓŻNIC KULTUROWYCH

- Edward Hall
- Geert Hofstede
- Fons Trompenaars Charls Hampden-Turner
- Richard Lewis
- Milton Bennet

HALL

- Dystans przestrzenny
- Kom. wysoko - nisko kontekstowa
- Monochromiczność - polichromiczność

MODEL 5 WYMIARÓW KULTURY - **HOFSTEDE**

1. Dystans do władzy
2. Indywidualizm - Kolektywizm
3. Męskość - Kobiecość
4. Orientacja długo – Krótco terminowa
5. Unikanie niepewności

6. Pobłażliwość - Powściągliwość

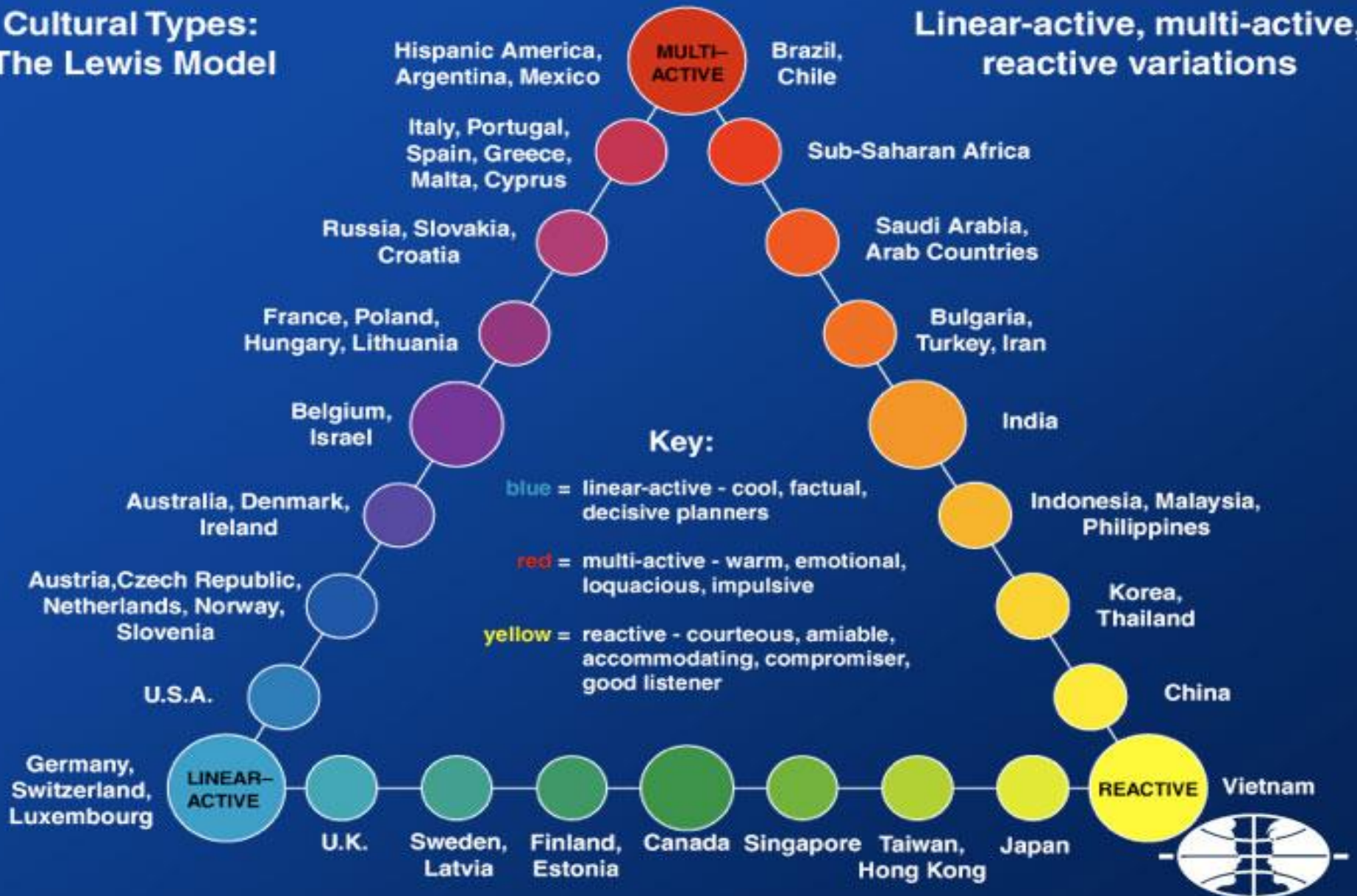
MODEL 7 WYMIARÓW – TROMPENAARS i HAMPDEN-TURNER

1. Uniwersalizm kontra pluralizm
2. Indywidualizm kontra komunitarianizm
3. Kultury skupione kontra rozproszone
4. Uczuciowość kontra neutralność
5. Kultury skierowane do wewnątrz kontra skierowane na zewnątrz
6. Osiąganie statusu kontra przypisanie statusu
7. Czas sekwencyjny kontra synchroniczny

THE LEWIS MODEL

Cultural Types: The Lewis Model

Linear-active, multi-active, reactive variations

BENNET – MODEL ROZWOJOWY (DMIS)

Experience of Difference

Ethnocentric Stages

Ethnorelative Stages

Denial

Defense

Minimization

Acceptance

Adaptation

Integration

KRYTYKA MODELI

- Kultury narodowe
- Dwubiegunowość
- Schematyzowanie, katalogi „does and dont’s”
- Próby badawcze, metody badawcze
- Wykluczenie istnienia obu cech w jednej kulturze
- Stałość wartości kulturowych
- Bennet – intrapersonalny – moje emocje
- Wykorzystanie modeli daje tylko pewną wiedzę i umiejętności – nie kładą nacisku na postawy

MOWA NIEWERBALNA – TEŻ SIĘ RÓŻNI

- Kontakt wzrokowy
- Dotyk
- Dystans
- Wygląd zewnętrzny
- Język ciała

JEZYK CIAŁA

- W USA i w Polsce - sukces, super, ok, miłe wydarzenie.
- Dla Niemców, Austriaków i Francuzów oznacza liczbę "jeden".
- Bliski Wschód, południowa Europa – gest obraźliwy, wulgarny, lepiej go unikać.

JEZYK CIAŁA

- Dla Polaków – gest zwycięstwa, ale także wolności. Podobne znaczenie ma w całym kręgu kultury zachodniej.
- kultury bliskowschodnie - ręka i dwa palce skierowane w niewłaściwą stronę (zewnątrzną częścią dłoni do odbiorcy) są gestem agresywnym i obraźliwym.

JEZYK CIAŁA

- W Grecji - jedna z najbardziej tradycyjnych i jednocześnie najbardziej skutecznych greckich obelg.
- W pozostałych krajach europejskich jest to gest uspokajający, komunikujący chęć porozumienia się i absolutny brak agresji.
- W Libanie zrobienie podobnego gestu oznacza po prostu "nie".

JEZYK CIAŁA

- W krajach anglojęzycznych i większości europejskich znaczy OK.
- Dla Francuzów to po prostu cyfra zero lub „zero” jako coś bezwartościowego.
- W krajach śródziemnomorskich i w Ameryce Łacińskiej to obraźliwy gest seksualny
- W Japonii oznacza pieniądze.

JEZYK CIAŁA

- Jestem człowiekiem sukcesu (USA)
- Ukrywam swój wstyd (Indonezja)
- Akceptuję nieprzyjemne sytuacje (Japonia)

WSZYSTKO JASNE?

POZNANIE LUDZI Z INNYCH KULTUR **POMOŻE NAM W:**

- rozwijaniu nowych perspektyw i punktów widzenia
- uświadomieniu sobie względności własnych poglądów i preferencji
- odkryciu i skorzystaniu z nowych sposobów myślenia i zachowania
- wypracowaniu nowych sposobów radzenia sobie z konkretnymi sytuacjami i rozwiązywania problemów.

KOMPETENCJA MIĘDZYKULTUROWA TO:

Poszerzanie WIEDZY:

- o własnej kulturze
- o różnorodności kulturowej świata

Rozwijanie UMIEJĘTNOŚCI:

- komunikacji interpersonalnej
- radzenia sobie w sytuacjach niejednoznacznych
- diagnozowania własnych uprzedzeń, przekonań i zasad

Kształcenie POSTAW ->

TRANSGRESYJNA KOMPETENCJA MIEDZYKULTUROWA

- wzajemność
- otwartość
- gotowość do ryzyka
- przełamywanie stereotypów
- pragnienie uczenia się , elastyczność poznawcza
- przystosowanie do zmian
- empatia
- respekt dla dziedzictwa kulturowego
- aktywna wyobraźnia
- skłonność do kooperacji

POSTAWY !!!

PODSUMOWANIE

Komunikacja międzykulturowa to nie poznanie różnic kulturowych i sposobów komunikacji by dostosowywać się do konkretnego rozmówcy w celu zrozumienia go.

Kompetencja międzykulturowa to nie znalezienie wspólnych dla obu kultur wartości i postaw i budowanie na tym obszarze komunikacji w ramach znanych wzorców.

Kompetencja i komunikacja międzykulturowa to nowa jakość, nowe postawy, nowe formy komunikacji w nowej przestrzeni **międzykulturowej**. Komunikacja jest **interakcją** a kompetencja opiera się na **postawach**.

Dziękuję ☺

TMK **Lang**

Trener MiędzyKulturowy Justyna Langowska

justynalang@gmail.com

www.trener-miedzykulturowy.pl